

LIFE • ASK
REACH

SECINĀJUMI UN ATZIŅAS PAR LIFE ASKREACH PROJEKTA ĪSTENOŠANU

18.04.2023. Agnese Meija-Toropova
Baltijas Vides Forums

2023/04/18
No. LIFE16 GIE/DE/000738

LIFE AskREACH: komunikācijas un informācijas projekts

Projekta mērķi:

- **paaugstināt iedzīvotāju informētību** par SVHC sastopamību izstrādājumos;
- **uzlabot izstrādājumu ražotāju un izplatītāju izpratni** par pienākumiem, kas noteikti REACH regulas 33. pantā;
- **uzlabot komunikāciju** par SVHC jautājumiem starp ražotājiem/izplatītājiem un patērētājiem
- atvieglot SVHC saturošu izstrādājumu identifikāciju ar īpašas mobilās aplikācijas palīdzību, kas skenē preču svītrkodus un pēc izveidotas datubāzes nosaka, vai tajos ir minētās vielas

LIFE • ASK
REACH

LIFE AskREACH: komunikācijas un informācijas projekts – paveiktais

- Partneri organizēja vairāk nekā 730 pasākumus, lai paaugstinātu izstrādājumu piegādātāju informētību (konferences, semināri, raksti žurnālos, medijos, u.c.)
- 840 pasākumi, kuru mērķis bija veicināt sabiedrības izpratni (izstāžu stendi, laikrakstu raksti, podkāsti, uzstāšanās radio un televīzijā)
- Projekta laikā ir apzināti vairāk nekā 3000 izstrādājumu piegādātāju
- Vairāk nekā 1200 personu no uzņēmumiem ir apmācīti par 33. panta ievērošanu, piegādes ķēdes pārvaldībā/komunikācijā vai AskREACH rīku izmantošanā.
- Papildu 800 personas ir apmācītas no NVO sektora.

LIFE • ASK
REACH

Scan4Chem lietotāju aptaujas rezultāti

- **31 %** patērētāju ir labāk informēti par savām "tiesībām zināt" saskaņā ar REACH.
- Turklāt **20 %** patērētāju jūtas labāk informēti par SVHC klātbūtni izstrādājumos.
- **50 %** lietotnes lietotāju nepērk izstrādājumus, ja tie satur SVHC.

Šīs vērtības izriet no aptaujas, kas ar lietotnes Scan4Chem starpniecību tika piemērota lietotājiem 2022. gada pirmajā pusgadā. Respondenti galvenokārt ir sievietes (60 %), ir vecāki par 30 gadiem un ar augstāko izglītību (aptuveni 65 %).

LIFE • ASK
REACH

Patērētāju intervijas secinājumi

- Cilvēki uzskata, ka produkti tirgū ir droši (neapzinās problēmu);
- Labāk informēti par īpaši bīstamām vielām izstrādājumos;
- Labāk apzinās savas tiesības pieprasīt informāciju;
- Cilvēki ir apzinīgāki pērkot.

Galvenās atziņas saziņā ar patērētājiem:

- Pārāk ilgs gaidīšanas laiks, pārāk liels slogs patērētājiem, nepieciešama tūlītēja informācija.
- Cilvēkiem nebūtu jāuztraucas par tirgotajiem produktiem – par to ir atbildīga nozare.

LIFE • ASK
REACH

Mazliet statistikas

- Scan4Chem ir lejupielādējuši vairāk nekā **127 000** lietotāju.
- Lietotnes lietotāji ir skenējuši **221 000** izstrādājumu.
- Patērētāji ir nosūtījuši **42 000** "tiesību uzzināt" pieprasījumu. To skenēšanas gadījumu īpatsvars, kas noslēdzas ar pieprasījumiem, palielinājās līdz ar uzlaboto piegādātāju kontaktu sarakstu, ko nodrošina lietotne.
- Projekta īstenošanas laikā **uzņēmumu atbildēto pieprasījumu īpatsvars** palielinājās no **30 % līdz 55 %**.
- AskREACH datubāzē ir iekļauta SVHC informācija par aptuveni **50 000** izstrādājumu, ko augšupielādējuši uzņēmumi.
- Turklāt 19 piegādātāji deklarēja 12 milj. svītrkodu par potenciāli tādu pašu skaitu izstrādājumu, kas nesatur SVHC virs 0,1 %.
- 15 000 piegādātāji AskREACH datubāzē

LIFE • ASK
REACH

Izstrādājumu testēšanas rezultāti

- Piecās testēšanas kārtās no 2019. gada rudens līdz 2022. gada ziemei kopumā ir analizēti 299 produkti.
- 74 bija izstrādājumi no AskREACH datubāzes, no kuriem tikai vienā izstrādājumā SVHC varēja konstatēt virs 0,1 % masas koncentrācijas.
- No pārējiem 225 izstrādājumiem, kas iegādāti ES tirgū, **74** saturēja SVHC. No šiem 74 izstrādājumiem 36 izstrādājumos koncentrācija bija lielāka par 0,1 % no svara, un tas nozīmē, ka uz šiem izstrādājumiem attiecās 33. pants. 25 no šiem 36 saturēja SVHC, kas tika vēl vairāk ierobežotas, un tādējādi tās nevarēja laist tirgū.

LIFE • ASK
REACH

Izstrādājumu testēšanas rezultāti

Vidējie skaitļi visās testēšanas kārtās:

- Izstrādājumi, kas ES tirgū satur SVHC virs 0,1 %: **16,0%**
- Izstrādājumi, kas satur SVHC virs 0,1 % no AskREACH datubāzes: 1,35 %
- Izstrādājumi, kas satur ierobežotas SVHC virs robežvērtības ES tirgū: **11,1%**
- Izstrādājumi, kas satur ierobežotas SVHC virs robežvērtības no AskREACH datubāzes: 1,35 %

LIFE • ASK
REACH

Secinājumi

- Neraugoties uz projektu centieniem veicināt IT rīkus, lai atvieglotu saziņu par SVHC izstrādājumos, uzņēmumu iesaistīšanās REACH 33. panta saistību izpildē joprojām ir zema..
- Izmaiņas REACH 33. panta īstenošanā varētu uzlabot saziņu visā piegādes ķēdē, kā arī starp piegādātājiem un patērētājiem.

LIFE • ASK
REACH

Secinājumi un atziņas no noslēguma konferences

- **Tiesības zināt, nevis tiesības prasīt!**
- REACH regulas 33. pantam un tā īstenošanai ir jānodrošina, ka Eiropā ražotie un pārdotie izstrādājumi ir **droši patērētājiem un videi**.
- Dr. Fonseca (ZERO, Portugāle) «*Nemot vērā milzīgos ieguldījumus informētības veicināšanas kampaņās, AskREACH projekts ir pārsteidzošs piemērs tam, ka tikai informācijas sniegšana patērētājiem automātiski nenoved pie patērētāju uzvedības izmaiņām. Politikiem ir jāsaprot, ka **patērētāji nekad nevar būt vienīgais dzinējspēks** pārejai uz produktiem, kas nesatur īpaši bīstamas vielas. Drīzāk ir svarīgi uzsvērt nozares atbildību un risināt šo jautājumu ar pareiziem instrumentiem un politiku»*

LIFE • ASK
REACH

Atziņas

- Projekta vadītājs Dr. Dosis (UBA) «Projekts sniedza vērtīgas atziņas ne tikai labākai politikas izstrādei un īstenošanai, bet arī veicināja informācijas plūsmu par ķīmiskajām vielām starp nozari, piegādātājiem un patērētājiem»
- Prof.Martin Fuhr (Sofia): «Dažādām pusēm jārikojas, lai panāktu pārmaiņas – pārmaiņu teorijas ietvars. Uz katru patērētāja pieprasījumu ir jāatbild ar Jā vai Nē.»

LIFE • ASK
REACH

LIFE • ASK
REACH

**Paldies par
uzmanību!**